

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 23/5 08 fra regeringen om indsatsen mod terrorisme.

(Redegørelse nr. R 12).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

SAMMENFATNING

- Siden sin tiltræden i november 2001 har regeringen givet prioritet til arbejdet med terrorbekæmpelse. I regeringsgrundlaget »Mulighedernes samfund« fra november 2007 slås det fast, at »den effektive indsats mod terror har allerhøjeste prioritet«, og at regeringen fortsat nationalt og internationalt vil udbygge indsatsen.
- Regeringen vil fortsat bruge en bredspektret indsats til forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme, herunder politi og efterretningsvæsen, fremme af demokratiske værdier og bekæmpelse af radikaliserings, diplomati, kontrol med pengestrømme, eksportkontrol, udviklingsbistand samt militære midler. Respekt for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder indgår som en integreret del af arbejdet. En handlingsplan om forebyggelse af ekstremistiske holdninger og radikaliserings blandt unge forventes færdiggjort sommeren 2008.
- Center for Terroranalyse i PET begyndte sin virksomhed primo 2007 og har givet efterretningstjenesterne og andre myndigheder nye muligheder for at intensivere samarbejdet på trusselsvurderings- og analyseområdet.
- I FN har Danmark engageret sig aktivt i implementeringen af FN's globale anti-terrorstrategi fra 2006 med særligt fokus på Afrika og Asien og i bestræbelserne på at få vedtaget en generel konvention mod terrorisme.
- I EU arbejder regeringen fortsat aktivt for en styrkelse af samarbejdet om terrorbekæmpelse, herunder civilbeskyttelse, både i og uden for Europa og har lagt vægt på et tæt samarbejde med EU's nye terrorkoordinator.
- Regeringen har givet prioritet til, at terrorbekæmpelse sker i overensstemmelse med menneskerettighederne og har bl.a. prioriteret ar-

bejdet med at forbedre retssikkerheden omkring EU's og FN's terrorlister.

- Regeringen arbejder for effektive tiltag, der skal afskære pengestrømmen til terroraktiviteter og hindre terrorister i at få adgang til masseødelæggelsesvåben, bl.a. gennem eksportkontrol.
- Regeringen yder gennem udviklingsbistanden en langsigtet indsats mod forhold, der kan lede til radikaliserings og rekruttering til terrorisme, ligesom regeringen yder støtte til lande, der ikke har den nødvendige kapacitet til at bekæmpe terrornetværk.
- Regeringen har styrket beredskabsområdet, herunder ved beslutningen om etableringen af et fælles CBRN-institut. Beredskabet afprøves jævnligt gennem nationale og internationale krisestyringsøvelser med det formål at afprøve og forbedre det danske terrorberedskab.

1. INDLEDNING

Truslen fra international terrorisme er vor tids store sikkerhedspolitiske udfordring. Angrebene den 11. september 2001 tydeliggjorde truslens omfang og de efterfølgende angreb i Madrid og London understregede, at intet land er immunt over for terrorangreb. En række alvorlige terrorangreb over de seneste år har understreget behovet for en effektiv, vedholdende og omfattende indsats. Flere terrorsager i Danmark har understreget, at terrortruslen ikke er blevet mindre. Det slås derfor fast i regeringsgrundlaget af november 2007 (»Mulighedernes samfund«), at regeringen fortsat målrettet vil sætte ind i forhold til forebyggelse af radikaliserings og rekruttering til terrorisme. Det fremgår videre, at regeringen fortsat vil være en aktiv partner i den internationale indsats mod terrorisme, og at Danmark også vil tage initiativer, der sikrer, at bekæmpelse af terrorisme sker i fuld respekt for menneskerettighederne. Regeringen vil fortsat bruge et bredt spektrum af midler i indsatser med såvel kort som langt sigt:

- Her og nu må terrornetværk og grupper bekæmpes blandt andet ved hjælp af politi- og efterretningsmæssige samt militære indsatser, gennem retsforfølgning, ved at afskære finansieringskilder, hindre adgang til kemikalier der kan bruges som udgangsstoffer for fremstilling af hjemmelavede eksplosivstoffer og

ved at hindre adgang til masseødelæggelsesvåben.

- Den mere langsigtede indsats mod de faktorer, der kan lede til radikaliserings og rekruttering til terrorisme, omfatter bl.a. integration, øget indsats mod diskrimination, aktivt medborgerskab, demokratisering, retssamfund/-beskyttelse af menneskerettighederne, konfliktforebyggelse og udviklingsbistand.
- Det internationale samarbejde navnlig inden for rammerne af FN skal yderligere styrkes, og vi skal nationalt og gennem EU arbejde for at sikre, at tredjelande, der har viljen men ikke kapaciteten til terrorbekæmpelse og imødegåelse af radikaliserings, får den nødvendige støtte.

Indsatsen mod terrorisme sker for at beskytte danske statsborgere og danske interesser, og finder sted på retssamfundets præmisser. Regeringen lægger stor vægt på, at respekten for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder sikres som en integreret del af indsatsen mod terrorisme. Respekt for menneskerettighederne, retfærdighed og tolerance er nogle af de væsentligste elementer i kampen mod de bagvedliggende årsager til terrorismen.

I dette års terrorredegørelse er fokus på udviklingen over det seneste år, både nationalt og i det internationale samarbejde. Nationalt har året været præget af gennemførelsen af de få udeståender i regeringens handlingsplan vedr. terrorbekæmpelse fra november 2005. Udviklingen i det internationale samarbejde har været præget af implementering af FN's globale strategi til bekæmpelse af terrorisme, der blev vedtaget af FN's Generalforsamling i 2006, det fortsatte arbejde med at effektivisere Sikkerhedsrådets komité for terrorbekæmpelse, bestræbelserne på at få vedtaget en globalkonvention vedrørende terrorisme samt på at styrke retssikkerheden omkring både FN's og EU's terrorlister.

Foruden terrorredegørelsen udsender regeringen en redegørelse om beredskabet, der oversendes til Folketinget i slutningen af maj 2008. Beredskabsredegørelsen omhandler bl.a. status for videreudviklingen af beredskabet, der blev fastlagt i regeringens publikation fra juni 2005 »Et robust og sikkert samfund – regeringens politik for beredskabet i Danmark«.

Den danske deltagelse i en række krisestyrings- og stabiliseringsoperationer udgør fortsat væsentlige elementer i den internationale indsats. En positiv og demokratisk udvikling i Irak og Afghanistan samt en løsning af den israelsk-

palæstinensiske konflikt vil være vigtige bidrag til at begrænse terrorisme på længere sigt.

2. UDVIKLINGSTRÆK I DEN INTERNATIONALE TERRORISME OG DET AKTUELLE TRUSSELSBILLEDE

Generelle udviklingstræk

Den globale terrortrussel stammer i dag hovedsageligt fra al-Qaida og personer og netværk, som i forskellige grader søger tilknytning til eller inspireres af al-Qaidas anti-vestlige ideologi.

Der findes militante sunniekstremistiske netværk i store dele af verden og især i Mellemøsten, Afghanistan, Pakistan, Centralasien, Nordafrika, Østafrika og dele af Vestafrika samt på Den Arabiske Halvø. Sydøstasien har fortsat problemer med militante sunniekstremister, men efter en succesfuld indsats ikke mindst fra den indonesiske regering, vurderes truslen der at være nedadgående. Også i Europa er der netværk af militante sunniekstremister.

Det er sandsynligt, at den globale terrortrussel fra militante sunniekstremister i et vist omfang vil stige de næste år. De civile tab vil dog medvirke til at begrænse terrornetværkenes tiltrækningskraft blandt muslimer. Det er ligeledes sandsynligt, at personer i al-Qaidas topledelse fortsat vil være involveret i angrebsplanlægning, også mod mål i Europa.

Efter i perioden 2001 – 2005 at have været svækket af den internationale terrorbekæmpelse er al-Qaida i dag en styrket organisation. Fredsaftalerne mellem Pakistans regering og stammelederne i visse områder ved grænsen til Afghanistan har givet al-Qaidas øverste ledelse bedre muligheder for at operere i fristeder. Fristederne har stor betydning for al-Qaidas mulighed for at udvikle nye operationsmetoder og videregive dem til folk fra andre dele af verden. Den pakistanske del af grænseområdet fungerer samtidig som fristed for en lang række personer og grupperinger, som yder støtte til al-Qaidas aktiviteter regionalt og i nogle tilfælde også i fjernere dele af verden.

Al-Qaidas fornyede styrke er også et resultat af en forbedret kommunikations- og propagandastrategi, som ikke bare retter sig mod sunniekstremistiske inderkredse, men også mod bredere muslimske kredse og mod den interne debat i de vestlige lande. Der er udsigt til, at militante sunniekstremister vil få mere opbakning og bedre muligheder for at rekruttere, bl.a. fordi

mange muslimer føler, at deres tro og traditioner er under pres, og at Vestens politik f.eks. i Israel-Palæstina-konflikten og Irak-konflikten er uretfærdig og vendt mod muslimerne. Opbakningen og rekrutteringsmulighederne bliver dog begrænset af, at langt de fleste muslimer tager afstand fra angreb mod civile, og at kun de mest ekstreme blandt terroristerne kan acceptere de mange drab på civile muslimer.

Endvidere er al-Qaidas fornyede styrke et resultat af fusioner med andre militante sunniekstremistiske grupper rundt omkring i verden, f.eks. i Irak og i Nordafrika. De grupper kalder sig i dag »al – Qaida i Irak« og »al – Qaida i De Islamiske Maghreb – lande«, AQIM. Det betyder, at organisationen har fået bedre muligheder for selv eller gennem samarbejdspartnere at ramme vestlige mål mange steder i verden.

Ud over stammeområderne i Pakistan er der fortsat en lang række steder i verden, hvor militante sunniekstremister kan operere i en vis frihed, fordi regeringerne ikke har fuld kontrol over deres territorier. Det gælder særligt visse områder i Mali og Somalia samt visse palæstinensiske flygtningelejre i Libanon. I nogle tilfælde anvender militante sunniekstremister den slags fristeder til udvikling af nye operationsmåder som f.eks. udvikling af sprængstoffer og anordninger til antændelse af hjemmelavede bomber. Det er sandsynligt, at hjemmelavede bomber også på lang sigt vil være det terrorvåben, som udgør den største trussel. Angreb foretaget med relativt lettilgængelige materialer som f.eks. kemikalier til husholdningsbrug og nitrat-holdige gødninger, kan forårsage ganske alvorlig skade – det sås f.eks. ved angrebet i London i juli 2005. Vejledninger i bl.a. bombefremstilling, der kan findes på internettet, kan i den sammenhæng få afgørende betydning. Om det lykkes at fremstille sprængstoffer ved hjælp af manualerne afhænger dog i nogen grad af, hvor kyndige gerningsmændene er. Ophold i træningslejre kan være med til at øge mulige terroristers vidensniveau.

Truslen mod Danmark

Danmark og den øvrige vestlige verden har oplevet en stigende terrortrussel i de seneste år. Det vurderes, at der i dag er en generel terrortrussel mod Danmark.

Genoptrykningen af Muhammed-tegningerne i februar 2008 har ført til fornyet negativ opmærksomhed om Danmark i en række lande.

Der er tegn på, at der som følge af sagen i øjeblikket er et skærpet fokus på Danmark også blandt ledende militante ekstremister i udlandet, og at sådanne kredse har et ønske om at gennemføre terrorhandlinger mod Danmark samt mod danskere og danske interesser i udlandet. Det gælder især danskere og danske interesser i områder, hvor al-Qaida-relaterede grupper er aktive, herunder særligt i lande i Nordafrika, Mellemøsten samt i Pakistan og Afghanistan.

Terrorangreb kan finde sted, uden at der på forhånd foreligger efterretningsmæssige indikationer, det vil sige uden varsel.

Terrortruslen stammer hovedsageligt fra netværk, grupper og enkeltpersoner, der bekender sig til forskellige former for militant islamistisk ideologi, herunder al-Qaida-relaterede grupper. Der kan være tale om netværk baseret i Danmark og i udlandet.

I Danmark er der personer og miljøer, som har sympati for og/eller støtter grupper, der er involveret i terrorvirksomhed. Ligeledes er der i Danmark miljøer og personer, som er villige til at involvere sig i terrorrelaterede aktiviteter.

Terrorangreb mod offentlige transportmidler som i Madrid i 2004 og London i 2005 vil formentlig fortsat være en central fremgangsmåde for terrorister. Samtidig er det tydeligt, at terrorgrupper konstant søger at udvikle nye, overraskende og dermed svært forudsigelige angrebsformer.

Selvom terrortruslen er blevet forøget de seneste år, er det vigtigt at bemærke, at risikoen for at blive tilfældigt offer for et terrorangreb i Danmark eller i udlandet stadigvæk er meget begrænset, hvis man ser bort fra enkelte konfliktzoner som f.eks. dele af Irak.

Den omfattende terrorbekæmpelsesindsats, der udføres i mange lande, herunder i Danmark, har forbedret myndighedernes mulighed for at opdage forberedelsen af meget komplekse angreb og har betydet, at langt de fleste planlagte terrorangreb er blevet afværget.

Det er således i 2006 og 2007 ikke lykkedes militante islamister i Europa at gennemføre andet end et begrænset og stort set mislykket angreb mod lufthavnen i Glasgow i juni 2007, mens et antal angreb enten er blevet afværget eller er mislykkedes for gerningsmændene.

3. DET DANSKE SAMFUNDS INDSATS OG BEREDSKAB MOD TERROR

Efterretningstjenesternes organisation og samarbejde, herunder Center for Terroranalyse
Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) har på hver sit område som opgave at beskytte Danmark mod terrorisme.

PET's opgave er at modvirke og bekæmpe trusler mod landets indre sikkerhed, herunder terrorisme, og tjenesten arbejder i vidt omfang forebyggende. På baggrund af oplysninger, som efterretningstjenesten indsamler og analyserer, søges trusler identificeret så tidligt som muligt gennem viden om personer og netværks vilje og evne til at begå terrorhandlinger. Disse analyser lægges til grund for vurderingen af, hvilke aktiviteter der bør sættes i værk for at afværge, at eventuelle trusler udvikler sig yderligere. En sådan aktivitet kan bl.a. bestå i overvågning med det sigte at vurdere, om en trussel udvikler sig, og dermed eventuelt skabe grundlag for en egentlig efterforskningsmæssig indsats, der vil kunne munde ud i straffesager eller andre mere offensive tiltag. Ved siden af PET's direkte overvågning og efterforskning af mulige terrorrelaterede aktiviteter, er det en central målsætning for tjenesten at inddrage alle relevante aktører i samfundet i en bredspektret kontraterrorindsats, herunder med henblik på at styrke samfundets samlede robusthed og modstandskraft.

FE's opgave er at indsamle, bearbejde og formidle oplysninger om forhold i udlandet af betydning for Danmarks sikkerhed, herunder for danske enheder m.v. i udlandet. FE's indsats mod terrorisme er rettet mod netværk i udlandet, der truer Danmark og danske interesser – herunder udsendte styrker og observatører – eller har betydning for udviklingen i regioner af betydning for Danmarks sikkerhed. Informationerne indhentes fra en bred vifte af informationskilder, der strækker sig fra åbne kilder (f.eks. massemedier, tidsskrifter, bøger, offentlige databaser mv.) til anvendelse af lukkede kilder (f.eks. personkilder, elektronisk indhentning fra tjenestens egne installationer og samarbejde med andre landes efterretningstjenester).

FE skal gennem indhentning og bearbejdning af informationer til stadighed kunne præsentere et samlet billede af den terrorrelaterede trussel fra udlandet med det formål at give regeringen og øvrige beslutningstagere det nødvendige informations- og beslutningsgrundlag.

De indhentede informationer bearbejdes derfor ud fra en række analyse-mæssige kriterier og omsættes til efterretninger, som kan bruges af beslutningstagere eller til støtte for danske udsendte enheder. FE har derfor opbygget stærke processer og systemer, der i høj grad fokuserer på truslen mod terror. Da sådanne trusler hurtigt kan opstå, har FE f.eks. indført en fleksibel og justerbar struktur med arbejdsgrupper, der opererer på tværs af tjenestens organisation og med en stor grad af proaktiv indsats i forbindelse med forespørgsler fra kunder. Et eksempel på dette er nedsættelse af en særlig krisegruppe til støtte for regeringen under Muhammedsagen vinteren 2006. Efterretningerne, der rapporteres til relevante myndigheder, er designet til at møde disse kunders forskellige behov. Eksempelvis kanaliserer FE løbende efterretninger om terror videre til PET/CTA m.h.p. disse myndigheders vurdering af terrortruslen mod Danmark.

Begge efterretningstjenester er i tiden efter den 11. september 2001 styrket ressource- og personalemæssigt.

Udover bl.a. overførslen af ca. 150 medarbejdere fra Rigspolitiets Nationale Efterforskningsstøttecenter til PET i 2006, er der i forbindelse med udmøntningen af terrorpakke III i 2007 blevet tilført PET yderligere ca. 20 mio. kr., bl.a. med henblik på en styrkelse af livvagtstyrken, aktionsstyrken samt efterretnings- og efterforskningsområdet. PET beskæftiger i dag ca. 700 medarbejdere. PET har løbende gennemført justeringer af sin organisation for at kunne leve op til de opgaver og krav, som stilles til efterretningstjenesten i dag.

I slutningen af 2006 blev der afsat 70 mio. kr. til modernisering af PET's IT-systemer, herunder til digitalisering af arkiver, IT-understøttelse af sagsgangene, etablering af en samlet informationsdatabase og udvikling af grundlaget for ibrugtagningen af nye IT-værktøjer, der kan anvendes til samkørsel af store datamængder og tværgående søgninger heri.

PET har i 2007 arbejdet med at tilvejebringe forudsætningerne for implementeringen af en ny IT-plattform. Der er således udvalgt og indgået kontrakt med et rådgivende konsulentfirma, ligesom PET er i færd med at udarbejde en konverteringsstrategi for efterretningstjenestens papirarkiv, registre og databaser. Herudover er der indhentet tilbud på indscanning af væsentlige dele af papirarkivet og gennemført en analyse af, hvorvidt – og i givet fald i hvilken udstræk-

ning – PET og FE med fordel vil kunne anvende en fælles kerneløsning i forbindelse med implementeringen af nye informationsdatabaser.

Sideløbende med dette arbejde har PET foretaget undersøgelser i ind- og udland af IT-løsninger, der skønnes at kunne være relevante for efterretningstjenesten, og en markedsanalyse er under udarbejdelse. Der foreligger endelige kravspecifikationer, og PET er nu i gang med at indhente tilbud, udpege en leverandør og indgå aftale med denne.

Også FE er i tiden efter 11. september 2001 styrket ressource- og personalemæssigt. De øgede ressourcer er bl.a. anvendt til anlæg og materiel til indhentning af oplysninger fra nye geografiske områder og nye typer af kommunikation. FE's øgede kapacitet til indhentning på terrorområdet og den større analysekapacitet er omsat i en stigende rapportering på terrorområdet og en øget informationsudveksling med PET samt med udenlandske samarbejdspartnere. Endvidere er FE's evne til at støtte forsvarets internationale operationer samt andre sikkerhedspolitiske tiltag i forhold til terrortruslen blevet forbedret.

Ved finansloven for 2007 blev FE derudover tilført yderligere midler til at gennemføre anbefalinger i den nedenfor nævnte benchmarking analyse. Midlerne vil i perioden 2008-2010 blive brugt til yderligere at styrke og fokusere såvel den elektroniske som den fysiske indhentning samt bearbejdningen og analysen på terrorområdet – både ved at øge antallet af medarbejdere og ved at anskaffe mere og bedre materiel.

Som opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse fra november 2005 blev der i starten af 2006 gennemført benchmarking af PET og FE. Formålet med benchmarkingen var at vurdere kvalitet og relevans af de to tjenesters virksomhed, herunder rapportering, ressourceanvendelse, organisation og snitflader med andre myndigheder. Justits- og forsvarsministrene offentliggjorde den 17. maj 2006 uklassificerede resuméer af undersøgelsesresultaterne, der for begge tjenesters vedkommende overordnet konkluderede, at de på deres respektive områder hører til blandt de bedste i Europa og dermed udfylder funktion og opgaver på meget tilfredsstillende vis. Rapporterne rummede dog samtidig en række anbefalinger til indsatsområder for de to tjenester.

På baggrund af disse anbefalinger har PET formuleret en række strategiske indsatsområder, som skal sikre, at efterretningstjenesten også i de

kommende år kan fastholde positionen som en af de absolut førende efterretningstjenester i Europa. PET vil således bl.a. i endnu højere grad prioritere efterretningstjenestens evne til at indhente og analysere oplysninger for at få et stadig mere fyldestgørende trusselsbillede og derigennem styrke kapaciteten til at modvirke og forhindre konkrete trusler mod samfundets sikkerhed. Efterretningstjenesten vil endvidere fortsat have stor fokus på rekruttering og kompetenceudvikling, således at der sikres en hensigtsmæssig personalesammensætning med henblik på en yderligere professionalisering af tjenestens opgaveløsning. Ligeledes vil PET gennem intensiveret rådgivning og aktivering af samarbejdspartnere styrke den samlede modstandskraft i samfundet. Endvidere vil PET etablere en moderne IT-plattform, som kan styrke og understøtte efterretningstjenestens arbejdsprocesser og operative overblik.

FE har som opfølgning på benchmarkerens anbefalinger yderligere styrket sin indhentningskapacitet. Inden for HUMINT området (fysisk indhentning) forøges antallet af indhentere yderligere, og på SIGINT siden (elektronisk indhentning) styrkes investeringsprogrammet med flere midler til både indhentning og bearbejdning. Også antallet af terroranalytikere forøges, ligesom selve uddannelsen i analysemetoder er blevet forbedret. Samarbejdet og koordineringen mellem analytikerne og de indhentende enheder i FE er ligeledes styrket yderligere. Hertil kommer, at en række af benchmarkerens anbefalinger er blevet implementeret i forbindelse med en større organisationsændring på SIGINT-siden.

Samarbejdet mellem de to efterretningstjenester er af central betydning for indsatsen mod terrorisme, eftersom det i stigende grad er vanskeligt at adskille den indre og ydre terrortrussel. Tjenesterne udveksler derfor løbende oplysninger vedrørende terrorisme – en informationsudveksling, som er letet gennem de ændringer af forsvars- og retsplejeloven vedrørende informationsudveksling, der blev gennemført med vedtagelsen af antiterrorlovpakken i juni 2006.

Center for Terroranalyse (CTA) har fungeret siden januar 2007. CTA er organisatorisk tilknyttet PET og består af medarbejdere fra de danske myndigheder, der er centrale for indsatsen mod terror, nemlig Forsvarets Efterretningstjeneste, Politiets Efterretningstjeneste, Beredskabsstyrelsen og Udenrigsministeriet.

Oprettelsen af CTA har bl.a. bidraget til at intensivere samarbejdet mellem de involverede myndigheder, herunder efterretnings tjenesterne og Udenrigsministeriet.

Centeret har til formål at medvirke til at ruste samfundets samlede sikkerheds- og beredskabsarbejde bedst muligt til at imødegå de nye udfordringer på terrorområdet, der hidrører fra det ændrede trusselsbillede samt tilvejebringe et strategisk og taktisk beslutningsgrundlag i form af systematisk udarbejdede analyser og trusselsvurderinger i relation til terrortruslen i forhold til Danmark, som er baseret på et så bredt og relevant oplysningsgrundlag som muligt.

Lovgivningsmæssige tiltag

I forlængelse af lov nr. 200 af 6. marts 2007 om ændringen af lov om konkurrence og forbrugerforhold på telemarkedet har ministeren for videnskab, teknologi og udvikling efter en forhandling med justitsministeren senest udstedt bekendtgørelse nr. 1064 af 31. august 2007, der undtager visse udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester fra pligten til at indrette teknisk udstyr og tekniske systemer. Bekendtgørelsen er udelukkende en konsekvens af de undtagelser vedrørende pligt til logning, som følger af justitsministerens bekendtgørelse nr. 988 af 28. september 2006 om udbydere af elektroniske kommunikationsnets og elektroniske kommunikationstjenesters registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logningsbekendtgørelsen). De grupper, der undtages fra logningsforpligtelsen efter justitsministerens logningsbekendtgørelse, fritages ligeledes fra forpligtelsen til at indrette teknisk udstyr og tekniske systemer til brug for registrering og opbevaring af teletrafik.

Bekendtgørelsen trådte i kraft den 15. september 2007, hvor også justitsministerens logningsbekendtgørelse trådte i kraft.

Forebyggende indsats mod ekstremisme

Regeringen nedsatte i januar 2008 en arbejdsgruppe, som skal udarbejde forslag til en samlet handlingsplan om forebyggelse af ekstremistiske holdninger og radikaliserings blandt unge. Arbejdsgruppen består af Ministeriet for Indvandrere, Flygtninge og Integration (formand og sekretariat), Justitsministeriet, Undervisningsministeriet, Udenrigsministeriet, Forsvarsministeriet, Velfærdsministeriet og Kulturministeriet.

Handlingsplanen, der forventes klar denne sommer, skal styrke og samordne det forebyggende arbejde, så det i højere grad modvirkes, at unge sympatiserer med eller rekrutteres ind i ekstremistiske grupperinger. Det kan f.eks. være militante islamistiske grupper eller højreekstremistiske og militant xenofobiske grupper.

Regeringen har allerede gennem de senere år igangsat en række initiativer, der skal fremme inklusion, deltagelse og gensidigt ansvar og dermed også være med til at modgå ekstremistiske holdninger og radikaliserings blandt unge. Det gælder for eksempel dialogarrangementer, integration i idræts- og foreningslivet, demokratiundervisning, kampagner mod racisme, rekrutteringskampagner rettet mod unge nydanskere, uddannelsesbasarer og rollemodeller, lektiecaféer, mentorprogrammer, fremme af SSP-samarbejde, samarbejde mellem politiet og muslimske lokalmiljøer, boligsociale indsatser, effektiv diskriminationsbeskyttelse, styrkelse af forældreansvaret og meget andet.

Som nævnt i regeringsgrundlaget skal der blandt andet – som led i den kommende handlingsplan om forebyggelse af ekstremistiske holdninger og radikaliserings blandt unge – ske:

- en videreudvikling af SSP-samarbejdet, så det bliver bedre til en tidlig og koordineret indsats
- en styrkelse af demokrati- og medborgerskabsundervisning
- en styrket brug af rollemodeller
- en øget fokus på dialog om Danmarks engagement i Mellemøsten og andre steder i verden samt forholdet mellem Vesten og den muslimske verden

For at medvirke til at løse nogle af disse opgaver har PET etableret et særligt Forebyggelsescenter i PET's Afdeling for forebyggende sikkerhed. Med udgangspunkt i PET's samlede viden om voldelig radikaliserings målretter centeret den forebyggende indsats mod særligt udsatte grupper og områder.

En central opgave i PET's Forebyggelsescenter er dialog med en række repræsentanter for etniske minoriteter og imamer. Dialogens fokus er forebyggelse af terror og lokalmiljøets muligheder for at bidrage i den henseende. PET vil – baseret på egen erfaring samt erfaring fra udlandet – videreudvikle dialogen ved at udvide kredsen af dialogpartnere med yderligere repræsentanter for muslimske lokalmiljøer i Danmark, der nyder social status og har mulighed for at øve indflydelse i de lokalsamfund, hvori

de færdes. PET ønsker herigennem at styrke den »uenige dialog« ved også at indgå i dialog med personer, der repræsenterer kontroversielle holdninger. Ofte er det netop sådanne personer, der har størst mulighed for at holdningspåvirke unge, der er på vej ind i en radikaliseringsproces, i en ikke-voldelig retning.

Endvidere er der i Integrationsministeriet etableret et nyt kontor, der skal arbejde med forebyggelse af ekstremisme – blandt andet også gennem mere bredt funderede tiltag om demokratisk integration, inklusion m.v.

De centrale myndigheders forebyggende indsats vil i høj grad bestå i at understøtte og udvikle indsatsen hos lokale aktører som kommuner, foreninger, trossamfund m.v.

Den indsats, der er gjort for at styrke det civile beredskab, politiets efterforskningsmuligheder og det politimæssige samarbejde på internationalt niveau, står således ikke alene, men er allerede blevet fulgt op af forskellige initiativer, der har et mere forebyggende sigte.

I relation til rekrutteringen til ekstremistiske grupper set som global udfordring har den danske regering i løbet af de seneste år gennemført eller deltaget i en række initiativer.

Der er en øget diplomatisk tilstedeværelse i nogle af globaliseringens brændpunkter, herunder i Mellemøsten og Nordafrika, og fokus på genopbygningsindsatser i skrøbelige stater som f.eks. Irak og Afghanistan. Danmark er ligeledes aktiv i EU's og FN's arbejde på området, og Danmark er involveret i projekter, der sigter mod at forebygge radikaliserings udenfor Danmarks grænser samt projekter, der har til formål at nedbryde gensidige stereotyper.

Med den kommende handlingsplan om forebyggelse af ekstremistiske holdninger og radikaliserings blandt unge skal den internationale indsats i højere grad samtænkes med indsatsen her i Danmark. Der er bl.a. behov for til visse målgrupper i Danmark at forklare baggrund og formål for det samarbejde, som Danmark har med andre lande, særligt i Mellemøsten og Asien.

Forskningsindsatsen

For at bekæmpe terrorisme effektivt på sigt er det afgørende nødvendigt at forstå de forhold, som bidrager til radikaliserings og rekruttering til terrorisme. På samme måde vil forskning inden for hele spektret af terrorbekæmpelse, herunder politi- og efterretningsmæssige samt beredskabsmæssige tiltag, kunne bidrage til en mere effektiv indsats.

I forbindelse med indgåelse af aftaler om finansloven for 2007 blev der afsat i alt 10 mio. kr. i årene 2007-09 til målrettet forskning i terrorisme, herunder forskning i al-Qaida inspireret terrorisme, islamisme og radikaliseringsprocesser. Midlerne er senere udmøntet på finansloven under Forsvarsministeriet med 2 mio. kr. i 2007 og 4 mio. kr. i hvert af årene 2008 og 2009.

Den afsatte pulje under Forsvarsministeriet, der udmøntes efter drøftelse mellem aftaleparterne, er forudsat anvendt til forskningsprojekter, der fokuserer på radikaliseringsprocesser, herunder al-Qaida-inspireret terrorisme med udgangspunkt i islamistisk fundamentalisme. Forskningsprojekterne skal bidrage til at identificere, hvilke miljøer og baggrundsfaktorer der skaber grobund for terrorisme.

Det er efter drøftelse med parterne bag finanslovsaftalen besluttet, at forskningen gennemføres i en centermodel – Center for Forskning i Islamisme og Radikaliseringsprocesser. Der er nedsat en uafhængig bestyrelse, som har udarbejdet vedtægter for centret, og der er ansat en centerleder.

På baggrund heraf er det efter fornyet drøftelse med parterne bag finanslovsaftalen primo 2008 besluttet at arbejde videre med en model, hvor centeret forankres ved Aarhus Universitet. Det forventes at centeret officielt indleder sit forskningsarbejde i 2. kvartal 2008.

I opfølgning af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse har Dansk Institut for Internationale Studier fået tilført 10 mio. kr. over perioden 2007-09 med henblik på en styrkelse af den forskningsmæssige indsats, først og fremmest inden for radikaliserings og rekruttering. De berørte ministerier og tjenester bliver inddraget i identifikation af forskningsprojekter. Alle projektopslag skal godkendes i Det Strategiske Forskningsråd, ligesom de konkrete ansøgninger skal kvalitetsvurderes her. De første projekter er iværksat og de første konkrete resultater foreligger.

Bistand til danskere i udlandet

Udenrigsministeriet udbygger løbende det permanente kriseberedskab med henblik på at bistå nødstedte danskere i udlandet, herunder i krisituationer efter terrorangreb. Beredskabet består af såvel nationale som internationale tiltag. Nationalt varetager Udenrigsministeriet formandskabet for Den internationale Operative Stab (IOS), som er etableret som det overordnede forum for samarbejde og koordination i kri-

ser, der berører danskere i udlandet. Udenrigsministeriets interne kriseberejdskab omfatter bl.a. uddannelse af beredskabspersonale, gennemførelse af kriseøvelser, udbygning af kommunikations-muligheder m.m. Internationalt deltager Udenrigsministeriet aktivt i det nordiske samarbejde og EU-samarbejdet om at styrke beredskabet til håndtering af kriser, der involverer vore borgere i udlandet. Dette sker bl.a. gennem udarbejdelse af fælles beredskabs- og evalueringsplaner.

Afprøvning af terrorberedskabet

Det danske beredskab mod ulykker og terroranslag testes ved afholdelse af regelmæssige øvelser såvel regionalt, nationalt som internationalt. Moderne virksomheder er under konstant udvikling, og medarbejdere skifter job. Der er derfor behov for, at der hele tiden er fokus på uddannelse og træning af de personer, som indgår i kriseberejds-kabet. Formålet er bl.a. at øve nationale stabs- og krisestyingsprocedurer med hovedvægt på aktivering af krisestyingsorganisationen, informationshåndtering, tværgående national koordination samt myndighedernes krisekommunikation til befolkningen og medierne. Information, overblik og et fælles situationsbillede er nerven i krisestyng.

I september 2007 blev krisestyngsøvelse 2007 (KRISØV 2007) gennemført. KRISØV 2007 var den tredje større nationale krisestyngsøvelse siden 2003 og havde som overordnet formål at afprøve de nationale krisestyngsprocedurer i forbindelse med bl.a. terrorhandlinger i Danmark. Øvelsen omfattede en lang række aktører – kommuner, regioner, politikredse, statslige styrelser, departementer, koordinerende stabe samt private aktører. På KRISØV 2007 var scenariet bl.a. tre trusler om terrorangreb rettet mod henholdsvis myldretidstrafikken, mælkeforsyningen og jernbanetransport af farligt gods. På øvelsen blev bl.a. regeringens krisestyngsorganisation og den nationale operative stab (NOST) afprøvet.

Udover de regelmæssige nationale krisestyngsøvelser deltager flere danske aktører også i de internationale øvelser såsom NATO-øvelsen CMX 2008 (Crisis Management Exercise). I april 2008 gennemførtes den todelte øvelse CMX 2008, der både havde en NATO-orienteret del og en national del. Den danske del af øvelsen tog udgangspunkt i en kapring af en olietanker og efterfølgende forsætlig olieforurening af dansk farvand og gav anledning til at øve de berørte

lokale beredskabsstabe foruden regeringens krisestyngsorganisation, NOST'en og relevante ministerier og styrelser. Målet med de internationale øvelser er primært at øve det politisk/-strategiske niveau, men giver også lejlighed til at afprøve samspillet mellem den nationale og internationale krisestyng.

I EU gennemføres endvidere årlige CCA-øvelser (EU's krisekoordineringsmekanisme) for afprøvning af EU's politisk-operative beslutningsproces i tilfælde af større grænseoverskridende hændelser, herunder terrorhandlinger. I maj og september 2008 deltager Danmark i CCA 2008-øvelsen, der til forskel fra tidligere år ikke tager udgangspunkt i en terrorhandling, men i en naturkatastrofe.

4. DET INTERNATIONALE SAMARBEJDE OM TERRORBEKÆMPELSE

Regeringen lægger vægt på, at et effektivt internationalt samarbejde er forudsætningen for at kunne bekæmpe terrorisme og terrorister, der opererer, rekrutterer og spreder propaganda på tværs af landegrænser.

For Danmark er FN og EU de centrale fora for det internationale samarbejde om terrorbekæmpelse. Rammerne for den globale indsats fastlægges primært i FN. Det sker fortrinsvist gennem Sikkerhedsrådets resolutioner om bekæmpelse af terrorisme og i FN's Sikkerhedsråds komité for terrorbekæmpelse (CTC), men også i FN's Generalforsamling, hvor hele FN's medlemskreds i forskellige sammenhænge drøfter spørgsmål vedrørende terrorbekæmpelse. For EU-landenes vedkommende gennemføres en række af FN's bindende beslutninger gennem EU, ligesom EU-landene yder bistand til tredje-lande, så de bliver i stand til at opfylde FN-forpligtelserne inden for terrorbekæmpelse. Dertil kommer, at EU har udarbejdet en terrorbekæmpelsesstrategi og ajourfører egne terrorlister. Endelig supplerer EU medlemsstaternes nationale tiltag på områder som politimæssigt og retligt samarbejde, eksportkontrol, grænsekontrol samt civilbeskyttelse.

Regeringen lægger endvidere vægt på at styrke det regionale samarbejde om terrorbekæmpelse, som bl.a. foregår inden for rammerne af OSCE og Europarådet og at styrke disse regionale organisationers potentiale til at yde den bedst mulige støtte på terrorbekæmpelsesområdet.

Derudover har PET og FE begge et tæt samarbejde med udenlandske sikkerheds- og efterretningstjenester. Dette samarbejde foregår såvel bilateralt som multilateralt, som f.eks. for PET's vedkommende i den såkaldte Bern-klub og EU-landenes Counter Terrorism Group (CTG).

Med henblik på at sikre en fortsat effektiv bekæmpelse af terrorisme er det endvidere et fokusområde for PET at udbygge samarbejdet med en række lande, som efterretningstjenesten ikke tidligere har haft tæt samarbejde med, men som har en særlig betydning for indsatsen mod terrorisme. Dette gælder bl.a. lande i Nordafrika og Mellemøsten. PET er i den forbindelse meget opmærksom på, at dette samarbejde stiller nogle særlige krav til efterretningstjenesten, og at det til stadighed skal sikres, at samarbejde med udenlandske samarbejdspartnere sker på et retssikkerhedsmæssigt forsvarligt grundlag og i overensstemmelse med dansk og international ret.

Også FE har et stort antal samarbejdspartnere. Som en naturlig følge af behovet for terrorbekæmpelse er dette antal blevet yderligere forøget de senere år via samarbejde med en række nye partnere i udlandet.

Inden for rammerne af EuroMed-Partnerskabet (Barcelona Processen) vedtog stats og regeringscheferne fra EU-landene og landene syd og øst for Middelhavet i november 2005 en adfærdskodeks for bekæmpelse af terrorisme. I opfølgning af denne kodeks holdes jævnligt møder, hvor erfaringer og mulige tiltag drøftes på ekspertniveau.

5. FN – DEN GLOBALE RAMME FOR DET INTERNATIONALE SAMARBEJDE MOD TERRORISME

I opfølgning på FN-topmødet i New York i september 2005 vedtog FN's Generalforsamling den 8. september 2006 FN's globale strategi mod terrorisme. Det var første gang, at alle FN's medlemslande kunne blive enige om en samlet strategisk tilgang til terrorbekæmpelse. Strategien består af en resolution og en handlingsplan. I resolutionen fordømmes terrorisme i alle dens former, uanset ophavsperson og motiv, og det anerkendes at terrorisme udgør en af de største trusler mod opretholdelse af international fred og sikkerhed. Handlingsplanen baserer sig på fire elementer: 1) håndtering af de bagvedliggende årsager, 2) foranstaltninger til forebyggelse og

bekæmpelse, 3) kapacitetsopbygning i medlemslandene og styrkelse af FN's rolle samt 4) understregning af, at terrorbekæmpelse skal ske med respekt for menneskerettighederne. FN-sekretariatet har i opfølgning på strategien etableret en række arbejdsgrupper, der involverer alle centrale FN-aktører for at sikre effektiv gennemførelse, herunder på områder som menneskerettigheder samt bekæmpelse af radikaliserings. Danmark har i 2007 støttet sidstnævnte arbejdsgruppes arbejde.

Terrorismespørgsmålet behandles løbende i FN's Generalforsamling, både gennem møder og vedtagelser. I december 2007 gennemførtes en tematisk debat om terrorisme, ligesom en resolution om terrorismebekæmpelse og menneskerettigheder blev vedtaget i efteråret 2007. Derimod er det fortsat ikke lykkedes Generalforsamlingen at nå til enighed om en generel konvention om international terrorisme. Der hersker fortsat uenighed om undtagelserne til konventionens anvendelsesområde. Forhandlingerne fortsætter under FN's 63. generalforsamling i 2008.

Arbejdet i Sikkerhedsrådet og CTC

FN's Sikkerhedsråds komité for terrorbekæmpelse (CTC) blev oprettet lige efter terrorangrebet på USA den 11. september 2001 gennem vedtagelse af resolution 1373. Resolutionen pålægger alle FN's medlemslande forpligtelser, der skal gøre det vanskeligere at planlægge og gennemføre terrorangreb, bl.a. ved at kriminalisere finansiering af og støtte til terrorisme. CTC's mandat er at overvåge landenes gennemførelse af resolutionen og drage omsorg for, at lande med manglende kapacitet får at gennemføre de omfattende forpligtelser til den nødvendige bistand. Komiteen har i de seneste år i stigende grad fokuseret på medlemslandenes gennemførelse af resolutionen snarere end rapporteringskrav til komitéen, hvilket er blevet aktivt støttet fra dansk side.

Arbejdet i 1267- og 1540-komitéerne, herunder de-listing

Sikkerhedsrådets arbejde for terrorbekæmpelse er forankret i yderligere to sanktionskomitéer. Dels Al-Qaida og Taleban-komitéen, der er ansvarlig for at føre lister over personer, som er associeret med al-Qaida-netværket eller Taleban (1267-komitéen). Dels en komité, som følger og støtter medlemslandenes efterlevelse af Sikkerhedsrådets resolution 1540 fra 2004, som blandt

andet pålægger alle stater at tage effektive skridt til at forhindre ikke-statslige aktører i at få kontrol over masseødelæggelsesvåben og fremføringensmidler dertil (1540-komitéen). 1540-komitéens arbejde beskrives nærmere under punkt 8 om kontrol med adgang til masseødelæggelsesvåben.

Danmark har i relation til al-Qaida-komitéen – både under dansk medlemskab af Sikkerhedsrådet i 2006 og siden – arbejdet aktivt for at forbedre retsgarantierne for individer og mere konkret disses muligheder for at komme af listen igen, hvis de ikke hører til på den («de-listing»).

På dansk initiativ etableredes i foråret 2007 en »focal point« funktion, der modtager henvendelse fra individer og grupper, der mener, at de uretmæssigt er omfattet af FN-sanktioner. I 2007 blev de første personer og organisationer fjernet fra sanktionslisten gennem denne nye procedure. Det er dog fortsat de relevante sanktionskomitéer, der tager beslutning i de konkrete sager, og individer har ikke adgang til at forklare deres sag i forbindelse med behandlingen i komitéen. Med udgangspunkt i dette første vigtige skridt arbejder Danmark videre med at få ændret de-listing-procedurerne. I et samarbejde med Sverige, Schweiz, Tyskland, Nederlandene og Liechtenstein har Danmark været med til at foreslå oprettelse af en uafhængig klagemekanisme med henblik på yderligere forbedring af retsgarantierne i forbindelse med opførelse på og fjernelse fra FN's sanktionslister.

6. EU-SAMARBEJDET OM TERRORBEKÆMPELSE

Implementering af EU's terrorbekæmpelsesstrategi samt strategi for bekæmpelse af radikalisering og rekruttering til terrorisme

Efter 11. september 2001 blev EU-samarbejdet om terrorbekæmpelse intensiveret, og denne udvikling blev yderligere styrket efter terrorbombenerne i Madrid i 2004 og London i 2005. I juni 2004 vedtog EU's stats- og regeringschefer en omfattende handlingsplan for EU's indsats mod terrorisme, og i december 2005 vedtog stats- og regeringscheferne EU's terrorbekæmpelsesstrategi, der har skabt rammerne for EU's aktiviteter på terrorområdet. Terrorbekæmpelsesstrategien har fire indsatsområder: Forebyggelse, beskyttelse, forfølgelse af terrorister og forbedring af evnen til at håndtere et terrorangreb.

I det forløbne år har medlemsstaterne og EU-institutionerne fortsat arbejdet med at gennemføre handlingsplanen og strategien, og der er iværksat tiltag på en lang række områder. Der er bl.a. blevet oprettet et europæisk forum for forskning og innovation på sikkerhedsområdet (ESRIF). Forummets hovedopgave er at udforme en fælles dagsorden for forskning i sikkerhedsspørgsmål, herunder spørgsmål af betydning for terrorbekæmpelsen. Målet med oprettelsen af forummet er at skabe større synlighed om sikkerhedsforskningen i EU samt større udbredelse af relevant information. Endvidere har Kommissionen i sit rammeprogram inden for forskning (2007-2013) afsat 1.400 mio. EUR til sikkerhedsrelateret forskning.

Gilles de Kerchove blev i september 2007 udnævnt som efterfølger for de Vries som EU's terrorbekæmpelseskoordinator. Danmark har aktivt understøttet en central koordinerende rolle for den nye terror-koordinator, og der gennemføres et besøg af terrorkoordinatoren i maj 2008.

I juni 2007 nåede Rådet til politisk enighed om en rådsafgørelse om adgang til søgning i visuminformationssystemet (VIS) for Europol og medlemsstaternes myndigheder med ansvar for den indre sikkerhed. Formålet med denne adgang er, at det i højere grad skal være muligt at forebygge, afsløre og efterforske terrorhandlinger og andre alvorlige, strafbare handlinger. På rådsmødet i juni 2007 opnåede man endvidere politisk enighed om en rådsafgørelse om intensivering af det grænseoverskridende samarbejde om navnlig bekæmpelse af terrorisme og grænseoverskridende kriminalitet. Afgørelsen indeholder bestemmelser, der i alt væsentlighed bygger på den såkaldte Prüm-aftale, og den har navnlig til formål at forbedre udvekslingen af oplysninger mellem medlemsstaterne.

I de seneste år har Rådet iværksat en række evalueringer for at sikre, at nationale efterretningstjenester samordner deres aktiviteter og opererer på grundlag af tilstrækkelig kapacitet i bekæmpelsen af terrorisme. Den første evalueringsrunde er gennemført, og man har herefter påbegyndt den anden runde. Denne runde har fokus på beredskabs- og konsekvensstyring og omfatter 3 hovedemner: Foranstaltninger i tilfælde af et terrorangreb, uddannelse/øvelser med henblik på at teste de nationale krisecentre samt kommunikationssystemer i tilfælde af terrorangreb.

Som led i terrorbekæmpelsesstrategien vedtog EU's stats- og regeringschefer i december

2005 en strategi og handlingsplan for bekæmpelse af radikalisering og rekruttering af terrorister. Der er igen i år blevet afholdt en række møder mellem EU og tredjelande med henblik på at fremme tværreligiøs og tværkulturel dialog. I juni 2007 vedtog EU's stats- og regeringschefer endvidere et sæt rådskonklusioner vedrørende samarbejde om bekæmpelse af udnyttelse af internettet til terrorformål. Projektet kaldes »Check the Web«, og i den forbindelse er der blevet lanceret en informationsportal i Europol, der tjener som teknisk platform for informationsudveksling mellem medlemsstaterne.

Samarbejdet med tredjelande

Parallelt med styrkelsen af EU-landenes interne samarbejde, intensiveres samarbejdet med tredjelande løbende. Det gælder informationsudveksling, politisk dialog og bistand til kapacitetsopbygning.

EU har en tæt dialog med USA om terrorbekæmpelse, herunder vedrørende bekæmpelse af terrorfinansiering, grænsekontrol, transportsikkerhed, politisamarbejde samt ikke-spredning. I sommeren 2007 blev EU og USA enige om at forny aftalen om luftfartsselskabers overførsel og behandling af oplysninger om passagerers rejseforhold (såkaldte PNR-oplysninger). Aftalen fastsætter databeskyttelsesregler for amerikanske myndigheders behandling af PNR-oplysninger med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme.

EU samarbejder desuden med andre tredjelande, blandt andet Rusland, Japan, Australien og Canada, og der er enighed om at indlede en tættere dialog med Tyrkiet ligesom man samarbejder med en række regionale organisationer. Inden for rammerne af Euro-Middelhavspartnerskabet samarbejder parterne om gennemførelse af en adfærdskodeks for terrorbekæmpelse. Tilsvarende har EU iværksat et samarbejde vedrørende terrorbekæmpelse med en række asiatiske lande i ASEM-processen. Den årlige konference fandt sted i Tokyo og vidnede om et gradvis tættere og mere konkret samarbejde, og konferencen finder i 2008 sted i Madrid og i 2009 i Manila.

EU og medlemsstaterne støtter gennem deres bistandsprogrammer både direkte og indirekte en række projekter, som bidrager til at styrke modtagerlandes kapacitet til at gennemføre sikkerhedsrådsresolution 1373 og FN's globale antiterrorstrategi, bl.a. i Marokko, Algeriet og Indonesien. EU og medlemsstaterne yder også

støtte til regional kapacitetsopbygning, blandt andet gennem Jakarta Centre for Law Enforcement Cooperation (JCLEC) i Indonesien. Desuden støtter EU finansielt den Afrikanske Unions anti-terror center i Algeriet, the Algiers Centre on the Study and Research on Terrorism Discussions.

Arbejdet med at styrke EU's evne til at handle hurtigt i krisituationer samt tiltag på civilbeskyttelsesområdet

EU har gennem de senere år iværksat flere tiltag for at styrke EU's evne til at reagere hurtigt i krisituationer såvel i forbindelse med naturskabte som menneskeskabte katastrofer, herunder terrorisme. Med udgangen af 2007 blev de juridiske rammer for et styrket samarbejde på civilbeskyttelsesområdet vedtaget i Rådet.

Blandt de væsentligste områder, der har styrket samarbejdet, bygger disse på det danske forslag om et modulbaseret beredskab, hvor medlemslandene ud fra deres respektive kompetencer og ressourcer kan sammensætte hurtige komplette moduler af materiel og personel med særlig ekspertise. Blandt de 13 modul-ressourcer, som medlemslandene er blevet enighed om at udvikle, er etableringen af særlige CBRN-moduler, der også kan bruges i forbindelse med CBRN-terrorisme (trusler og angreb ved brug af kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare midler). Udover forsvarets CBRN-kapaciteter til international indsats har Beredskabsstyrelsen opbygget tre CBRN-moduler, der ventes operationelle i 2008. Disse moduler kan afsendes inden for 10 timer efter en anmodning om assistance og bruges i forbindelse med rensning og dekontaminering samt kontrolsporing af personel og materiel. Der er ligeledes skabt mulighed for hurtig og effektiv afsendelse af eksempelvis moduler til et katastrofeområde. Der er i dag mulighed for at få op til 50 % af udgifterne til akut flytransport refunderet af EU-midler.

På baggrund af terror-anslagene i Madrid i 2004 har EU-Kommissionen i 2006 fremsat et direktivforslag vedrørende beskyttelse af europæisk kritisk infrastruktur af grænseoverskridende karakter, med særlig vægt på terrorangreb. Målet er at beskytte befolkningen ved nedbrud i infrastrukturen. Forhandlingerne om direktivet forventes tilendebragt i 2008.

EU's terrorlister

EU vedtog første gang et sæt terrorlister i december 2001 som gennemførelse af FN's Sikkerhedsrådsresolution 1373. Resolutionen pålægger

blandt andet FN's medlemslande at indefryse midler, der tilhører terrorister og terrororganisationer. For at blive opført på listen kræves der enighed blandt alle EU-medlemslande om, at personen eller organisationen opfylder de kriterier, som EU har fastlagt for, hvilke handlinger, der betragtes som terrorhandlinger.

I sommeren 2007 vedtog EU en række konkrete forbedringer af procedurerne for at blive opført på og fjernet fra EU's terrorlister. For det første blev der indført en klarere og mere gennemsigtig procedure ved at der blev nedsat en ny arbejdsgruppe, »Gruppen vedrørende Fælles Holdning 931«, som behandler forslag om opførelse på og fjernelse fra listen. Arbejdsgruppen skal fremover regelmæssigt revidere listen på baggrund af alle relevante oplysninger. For det andet er der nu blevet fastsat klare og detaljerede standarder for de begrundelser, der skal udarbejdes i forbindelse med, at en person eller gruppe opføres på terrorlisten. Dermed er der skabt en bedre mulighed for, at EU's domstole kan vurdere, om grundlaget for beslutningen er korrekt. For det tredje er der etableret en høringsprocedure, som giver de personer og grupper, der foreslås opført på listen, mulighed for at få deres synspunkter inddraget i processen. Endelig er det fremhævet i de nye procedurer, at alle anmodninger om fjernelse fra listen skal have behandles.

7. TERRORFINANSIERING

Samarbejde om bekæmpelse af terrorfinansiering udgør fortsat en af hovedhjørnestenene i international terrorbekæmpelse. FN's Sikkerhedsråd har vedtaget resolutioner, som forpligter medlemslandene til at indefryse terroristers midler og forhindre, at midler stilles til rådighed for dem. EU har gennemført disse forpligtelser i form af retsakter, som blandt andet etablerer EU's terrorlister. Selvom det er forbundet med store vanskeligheder at stoppe pengestrømmene til terrorister, er det et afgørende led i den internationale terrorbekæmpelse at besværliggøre og i videst muligt omfang forhindre overførsler til terrorister.

Financial Action Task Force (FATF) er et mellemstatsligt samarbejde, der spiller en væsentlig rolle for så vidt angår udformning af detaljerede internationale standarder mod hvidvask og terrorfinansiering. FATF har udarbejdet 40 anbefalinger til bekæmpelse af hvidvask af penge og 9

særlige anbefalinger til bekæmpelse af finansiering af terrorisme. Danmark har sammen med de øvrige daværende EU-lande været medlem af samarbejdet siden 1991 og arbejder for at efterkomme FATF's anbefalinger. En række af anbefalingerne gennemføres af EU ved bl.a. EU's 3. hvidvaskdirektiv, der bygger på FATF's reviderede anbefalinger, og som i Danmark er gennemført senest ved lovbekendtgørelse nr. 442 af 11. maj 2007 om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af penge og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven).

Danmark blev i foråret 2006 evalueret af den Internationale Valutafond (IMF) på baggrund af FATF's 40+9 anbefalinger. Til at følge op på evalueringen og løbende vurdere effektiviteten blev der oprettet en formel gruppe (Hvidvaskforum) bestående af Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Socialministeriet, Statsadvokaturen for særlig økonomisk kriminalitet, SKAT, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Finanstilsynet (formand). Gruppen har i foråret 2008 forberedt den første opfølgende rapport på evalueringen og det er forventningen, at der kan rapporteres væsentlige fremskridt på de fleste af de områder, hvor det under evalueringen blev anført, at Danmark ikke levede op til FATF's anbefalinger. For så vidt angår lovgivningen for Færøerne og Grønland, der endnu ikke er helt opdateret til FATF's krav, forventes anbefalingerne at være gennemført i løbet af 2008 og senest i 2009.

Danmark har i 2007 deltaget aktivt i bl.a. FATF's tiltag vedrørende finansiering af masseødelæggelsesvåben. På baggrund af dette arbejde offentliggjorde FATF i juni 2007 »Guidance regarding the implementation of financial provisions of United Nations Security Council Resolutions to counter the proliferation of weapons of mass destruction«, der beskriver, hvad der kræves i henhold til FN's resolutioner, og i september 2007 et tilhørende Annex særligt vedrørende sanktioner rettet mod et finansielt institut. Denne Guidance fokuserer hovedsageligt på sanktioner rettet mod Iran.

I fortsættelse af dette arbejde har FATF iværksat et typologiprojekt, der mere generelt – og med udgangspunkt i FN-resolution UNSCR 1540, jf. nedenfor under pkt. 8 – bl.a. på baggrund af konkrete sager og svar på spørgeskemaer skal belyse spørgsmål vedrørende finansiering af masseødelæggelsesvåben.

Canada og Danmark leder den typologiprojektgruppe, der udarbejder rapporten, som for-

ventes færdiggjort medio 2008. I tilknytning her til arrangerede Canada og Danmark FATF's workshop om finansiering af masseødelæggelsesvåben på FATF's årlige typologimøde i Bangkok i november 2007.

Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet har i april 2008 afholdt et to dages-møde for typologiprojektgruppen med henblik på færdiggørelse af rapportens overordnede konklusioner. Typologirapporten skal danne grundlag for FATF's videre overvejelser om egnede tiltag, herunder eventuelle FATF-anbefalinger, på dette område.

8. CBRN-BEREDSKABET SAMT KONTROL MED ADGANG TIL MASSEØDELÆGGELSESVÅBEN – IKKE-SPREDNING

CBRN-beredskabet (CBRN = Kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare midler)

CBRN-truslernes særlige karakteristika har bevirket et øget fokus på CBRN-beredskabet både nationalt som internationalt.

I Danmark er der udover de eksisterende daglige indsatsberedskaber et CBRN-ekspertberedskab mod kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare trusler. Dette ekspertberedskab består i dag af flere særskilte beredskaber, der foruden de daglige ulykker også håndterer konsekvenserne af terroranslag.

CBRN-instituttet

Det fremgår af regeringens politik for beredskabet i Danmark (juni 2005), at regeringen vil udbygge og videreudvikle beredskabet mod CBRN-hændelser. Det er besluttet at regeringen vil etablere et fælles CBRN-institut, der varetager alle CBRN-specialopgaver relateret til sikkerhedsmæssige trusler. CBRN-instituttet skal videreudvikle CBRN-området i relation til det aktuelle og forudselige trusselsbillede.

Et centralt mål med CBRN-instituttet er at samle specialviden mellem de relevante danske CBRN-ekspertberedskaber, herunder forsvarsets kapaciteter, samt fremme koordineringen mellem ekspertfunktionerne. En formaliseret samarbejdsstruktur på CBRN-området skal føre frem til at øge robustheden og styrke beredskabet. CBRN-instituttet etableres i 2008 og placeres under Forsvarsministeriet.

EU's CBRN Task Force

EU-Kommissionen har iværksat et større udredningsarbejde med at identificere kapacitetsmangler på CBRN-området som led i indsatsen mod terrorisme og har i den forbindelse nedsat en CBRN Task Force. Arbejdet ventes at munde ud i en række politiske anbefalinger i 2009, der får til formål at styrke det europæiske samarbejde om CBRN-terrorisme. Anbefalingerne vil blive fremsat af Kommissionen på grundlag af ekspertanbefalinger fra medlemslandenes sektormyndigheder og relevante EU-organer. I første halvår af 2008 sættes først fokus på det biologiske område, derefter på det radiologiske og nukleare samt det kemiske område i anden halvdel af 2008.

CBRN Inventory

Siden 2002 har EU jævnlige opdateret en oversigt over EU-interne CBRN instrumenter (CBRN Inventory), der dækker et bredt spektrum af sektor- og sagsområder fra fødevarerområdet, sundhed, lægemidler, over militære kapaciteter til civilbeskyttelsesområdet. Oversigten er en del af EU's såkaldte solidaritetsprogram, der blev vedtaget i Rådet i december 2004 og indgår i EU's handlingsprogram i indsatsen mod terrorisme, der opdateres årligt.

Kontrol med adgang til masseødelæggelsesvåben – ikke-spredning

Det er afgørende vigtigt, at ikke-statslige aktører, herunder terrorister, ikke får adgang til masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler. Det er teoretisk muligt, at terrorister vil kunne udvikle et primitivt kernevåben, men med en fortsat international indsats er det næppe sandsynligt, at de uopdaget vil kunne skaffe det nødvendige materiale og viden. Terrorister vil allerede i dag kunne udføre angreb med radiologiske våben, men strålingseffekten fra disse vil næppe kunne dræbe i sig selv. Til gengæld vil den type angreb kunne have en stor skræmmeeffekt. Det er også i dag muligt for terrorister at gennemføre angreb med simple kemiske og biologiske våben. Hvorvidt angreb med mere avancerede kemiske og biologiske våben kan blive en mulighed i fremtiden afhænger blandt andet af en fortsat national og international indsats. Arbejdet for at forhindre spredning af masseødelæggelsesvåben er derfor fortsat en central del af indsatsen mod terrorisme.

Sikkerhedsrådsresolution 1540 fra 2004 forpligter alle stater til at tage effektive skridt til at

forhindre ikke-statslige aktører – såsom terror-netværk – i at få kontrol med masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler. Resolutionen pålægger alle stater at foretage effektiv eksportkontrol med masseødelæggelsesvåben, deres fremføringsmidler og komponenter hertil. Danmark har i mange år deltaget i et omfattende internationalt samarbejde herom i de såkaldte eksportkontrolregimer og var efter 11. september 2001 med til at rette regimernes opmærksomhed på nødvendigheden af at forhindre kontrollerede produkter i at falde i hænderne på terrorister. Det er ikke kun eksport af våben, som kan true den internationale fred og stabilitet. Det gælder også de såkaldte dual-use produkter, som for langt størstedelens vedkommende anvendes civilt, men som i de forkerte hænder kan anvendes i forbindelse med masseødelæggelsesvåben eller missiler. Det er derfor vigtigt at sikre, at danske virksomheder ikke eksporterer sådanne produkter til formodede terrorister. Erhvervs- og Byggestyrelsen, som er kompetent, national myndighed på dual-use området, har de seneste år registreret et stigende antal ansøgninger fra danske virksomheder om tilladelse til eksport af dual-use produkter samt et stigende antal henvendelser fra virksomheder, som enten havde konkrete spørgsmål eller ønskede general information om eksportkontrol.

Som led i eksportkontrollsamarbejdet påtog Danmark sig i efteråret 2006 formandskabet for Missilteknologiregimet (MTCR) for et år. MTCR har til formål at hindre spredning af missiler og missilteknologi til fremføring af masseødelæggelsesvåben og har 34 medlemmer. Danmark har under sit formandskab fokuseret på kontakten med ikke-medlemslande (såkaldte outreach-aktiviteter), som råder over missilteknologi, men som ønsker at samarbejde med MTCR om at forhindre spredning af teknologien til både stater og terrorister. Danmark har i den forbindelse ledet outreach-besøg i Belarus, Israel, Jordan, Egypten, Indien og Kina.

Som led i Danmarks engagement i det internationale arbejde med nuklear ikke-spredning og nedrustning har Danmark besluttet at støtte det Internationale Atomenergiagenturs (IAEA) Nukleare Sikkerhedsfond med 7 mio. kr. fordelt på 3,5 mio. i henholdsvis 2007 og 2008. Det danske bidrag er øremærket til ikke-spredningsinitiativer i udviklingslande i Asien, f.eks. IAEA's arbejde med lokal kapacitetsopbygning, evalueringssmissioner og udarbejdelse af nationale pla-

ner, der skal styrke landenes evne til at håndtere nuklear sikkerhed.

Ikke-spredningsinitiativet PSI («Proliferation Security Initiative») er et praktisk og pragmatisk samarbejde, der har som formål at hindre lande og ikke-statslige aktører i at handle med og transportere masseødelæggelsesvåben. Danmark har med sin forholdsvis store andel i containerskibstrafikken påtaget sig den ledende rolle med at etablere samarbejde med transporterhvert, herunder med fortsat udvikling af metoder og manualer for inddragelse af industrien. Det er kendetegnende for værdien af PSI-indsatsen, at FN's Sikkerhedsrådsresolutioner vedr. Nordkorea (UNSCR 1718) samt Iran (1803) indeholder opfordringer til stater om at inspicere gods med henblik på at hindre transport og spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler. PSI-bestræbelserne vil fremover med markeringen af PSI's 5-års jubilæum i maj 2008 fokusere på at udbrede og effektivisere samarbejdet mellem både de lande, der allerede har tiltrådt PSI-princippet, samt de lande, der har vist interesse for PSI-samarbejdet.

Danmark tilsluttede sig i maj 2007 det såkaldte »Global Initiative to Combat Nuclear Terrorism«, der er fælles amerikansk-russisk tiltag fra 2006. Initiativet har bl.a. til hensigt at forbedre sikringen af nukleare materialer m.v., imødegå terroristers erhvervelse heraf, forebygge og evt. afhjælpe konsekvenserne af nukleare terror-handlinger og sikre, at alle stater tager de nødvendige lovgivningsmæssige og praktiske skridt hertil. Tilslutning skete ved en politisk tilkendegivelse om støtte, og fra dansk side har man efterfølgende deltaget i adskillige møder og workshops. Det kan hertil nævnes, at Danmark forbereder ratificeringen af ændringerne i FN-konventionen om fysisk beskyttelse af nukleare materialer i 2009. Ændringerne i konventionen har til formål at sikre beskyttelse mod sabotage/terrorisme, som nu er udvidet til også at omfatte nukleare anlæg, national og international transport af nukleare materialer og miljøet.

Danmark yder et væsentligt bidrag til arbejdet i EU Kommissionen i forbindelse med »Enhancing the Security of Explosives«, hvilket inkluderer oprettelsen af en »Standing Committee of Experts on Precursors« – om begrænsning af privates adgang til gødningsprodukter med et højt indhold af ammoniumnitrat. Danmarks engagement i sagen bygger på et meget omfattende udredningsarbejde, og der er foretaget og foregår fortsat en meget omfattende tværmini-

steriel indsats med henblik på at sikre, at hensynet til anti-terror indsatsen vægtes tilstrækkeligt i forhold til forbruger- og producentinteresser i forbindelse med fastlæggelse af grænseværdier for den maksimale koncentrationsgrænse for indholdet af ammoniumnitrat i gødning til private.

EU har fortsat arbejdet med at implementere strategien mod spredning af masseødelæggelsesvåben vedtaget i 2003 ved bl.a. at støtte IAEA's aktiviteter i DPRK, aktiviteter til fremme af konventionerne om forbud mod kemiske og biologiske våben og resolution 1540 workshops.

9. BISTAND TIL TREDJELANDE MED FOKUS PÅ AFRIKA OG ASIEN

Danmarks anti-terror og anti-radikaliseringssindsatser under bistandsrammen finder primært sted i de lande, hvor Danmark allerede har et omfattende bistandssamarbejde og er dermed fokuseret på Afrika og Asien.

Danmarks engagement i Afrika

De afrikanske lande har generelt haft større vanskeligheder end andre lande med at opfylde de internationale forpligtelser om terrorbekæmpelse, som blev vedtaget af FN's Sikkerhedsråd i opfølgning af terrorangrebene i USA den 11. september 2001. Det regionale samarbejde i Afrika om terrorbekæmpelse er ikke særlig udbygget i sammenligning med regionale samarbejder i andre verdensdele. Regionalt samarbejde er et vigtigt middel til at fremme gennemførelsen af de internationale forpligtelser, da det øger den politiske bevågenhed i regionen og dermed presset på landene for at gennemføre forpligtelserne. Det regionale samarbejde bidrager også i sig selv til at opfylde de internationale forpligtelser, som bl.a. pålægger landene at styrke samarbejdet og udvekslingen af oplysninger inden for en lang række områder som følge af terrorrens grænseoverskridende karakter.

Danmark støtter Den Afrikanske Unions (AU's) indsats for at fremme gennemførelsen af de internationale anti-terror forpligtelser på det afrikanske kontinent. Det sker ved at støtte udviklingen af en omfattende afrikansk modellovgivning vedrørende terrorbekæmpelse. Modellovgivningen skal fremme og lette de afrikanske landes gennemførelse af deres regionale og internationale forpligtelser om terrorbekæmpelse,

navnlig forpligtelserne indeholdt i FN's Sikkerhedsrådsresolution 1373.

Men indsatsen sker også via den subregionale organisation IGAD, hvor Danmark bidrager til IGAD's kapacitetsopbygningsprogram til bekæmpelse af terrorisme. IGAD omfatter landene Djibouti, Eritrea, Etiopien, Kenya, Somalia, Sudan og Uganda, og programmet arbejder bl.a. på at styrke grænsekontrollen i regionen samt landenes gennemførelse af lovgivning og etablering af administrative strukturer, der skal fremme forebyggelse, efterforskning og bekæmpelse af terrorisme. Projektet sigter endvidere på at øge landenes opmærksomhed på, at indsatsen vedrørende terrorbekæmpelse skal ske med respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder.

Projektet blev lanceret i starten af 2006 og holder til i Etiopiens hovedstad, Addis Ababa. Siden start er der udarbejdet et kompendium over relevante konventioner og dokumenter i relation til terrorbekæmpelse i Afrika. Herudover har organisationen gennemført studier af terrorlovgivningen i tre medlemslande. I flere lande er der iværksat en gennemgang af den administrative struktur i forbindelse med terrorbekæmpelse, og i flere lande har man desuden påbegyndt studier af grænsekontrollen, bl.a. ved at holde fælles møder for grænsekontrol-myndigheder i nabolande. Projektet har gennemført kurser for politifolk i terrorbekæmpelse, hvor bl.a. 25 politifolk fra Somalia har deltaget. Til trods for den politiske følsomhed af aktiviteterne er der opnået et engagement og en oprigtig interesse for samarbejdet blandt medlemslandene. Dette er blandt andet sket ved at fokusere på de mindst følsomme områder og ved at vise konkrete resultater.

Danmark bidrager også via UNDP og UNODC til den internationale indsats på området. I Kenya støttes f.eks. et UNDP-projekt, der er målrettet provinsadministrationerne. Projektet har til formål at skærpe opmærksomheden om terrorisme i forhold til civilsamfundet ved gennemførelse af informationsmøder og kampagner. Hensigten er at inddrage civilbefolkningen aktivt i beskyttelsen af deres lokale miljø mod terrorisme.

Danmark har endelig finansieret et projekt, hvis overordnede formål er at støtte implementeringen af FN's globale strategi mod terrorisme gennem udarbejdelsen af en analyse indeholdende konkrete anbefalinger for implementeringen af den globale anti-terror strategi i Østafrika herunder styrkelsen af Den afrikanske Union

(AU) og Intergovernmental Authority on Development (IGAD)

Den konkrete implementering er sket ved at Udenrigsministeriet i samarbejde med den Washington baserede NGO »Center on Global Counter-Terrorism Cooperation« og ICPAT (IGAD Capacity Building Programme Against Terrorism) arrangerede to workshops i henholdsvis København (januar) og Addis Abeba (marts) 2008 med deltagelse af relevante eksperter og beslutningstagere, der mundede ud i meget konkrete anbefalinger vedrørende implementeringen af den globale strategi mod terrorisme i Østafrika med det overordnede sigte at forbedre regionens anti-terror indsats. Anbefalingerne er meget specifikt målrettet de mangler, der er identificeret, og præciserer, hvilke aktører, der aktivt bør håndtere disse mangler. Konklusioner og anbefalinger fra de to workshops planlægges præsenteret og drøftet i New York i begyndelsen af juni 2008.

Danmarks engagement i Asien

Danmark har stort diplomatisk, bistandsmæssigt og militært engagement i Afghanistan. Det overordnede formål med den danske indsats i Afghanistan er at forhindre, at landet igen bliver et fristed for terrorister. Danmark medvirker til at skabe et stabilt, demokratisk og udviklet Afghanistan, der kan imødegå terrorisme og radikaliserings. Danmark ønsker således gennem en fuldt integreret politisk, militær og udviklingsindsats at bidrage til at bekæmpe oprør, forbedre sikkerhedssituationen, bekæmpe fattigdommen og fremme den enkeltes rettigheder, herunder kvinders. I 2007 gav Danmark 270 millioner kr. i bistand til Afghanistan, og Danmark har indsat 700 soldater i landet, primært i den urop-lagede Helmandprovins.

Indonesien er generelt et moderat samfund, men enkelte grupperinger har benyttet sig af terrorisme. Flere terrorangreb i Indonesien har sat øget fokus på kampen imod terrorisme. Fra 2004 til 2007 indgik Danmark i partnerskab med indonesiske institutioner for at støtte forebyggelsen af terrorisme. Programmet støttede det indonesiske politi for at styrke den direkte kapacitet til terrorismeforebyggelse og – bekæmpelse samt politiets samarbejde med den brede befolkning. Programmet støttede desuden bedre behandling af sager ved de særlige menneskerettighedsdomstole. Endelig søgte programmet at bidrage til moderat islamisk tænkning på muslimske kostskoler. En direkte effekt var et styrket

sammenhold mellem politi og lokalbefolkning. Træningen i moderat islamisk tænkning og demokratiske værdier på muslimske kostskoler resulterede i øget tolerance og derved mindre grobund for ekstremisme. Første fase af det danske anti-terror programmet i 2007. En ny fase af programmet fortsætter i 2008. Fokus vil fortsat være en kombination af træning i terrorbekæmpelse og menneskerettighedsarbejde.

Bangladesh er generelt et moderat samfund men terroraktioner har fundet sted i Bangladesh. Danmark har sammen med Nederlandene i 2007 støttet en undersøgelse af, hvorvidt religiøs radikaliserings påvirker udviklingssamarbejdet i Bangladesh. Konklusionen var, at udviklingssamarbejdet ikke i sig selv var mål for terrorangreb. Undersøgelsen vurderede, at tættere samarbejde med moderate, ortodokse muslimer kunne være gavnligt for at mindske spændingerne mellem lokalsamfundene og udviklingsaktiviteterne, og herigennem bidrage til at imødegå radikaliserings og militarisme.

Der afholdes årligt konferencer i ASEM (The Asia Europe Meeting) om bekæmpelse af terror. Den 5. ASEM konference blev afholdt i 2007 i Tokyo. Danmark var medsponsor, bl.a. som opfølgning den 4. ASEM konference vedrørende bekæmpelse af terror, der blev holdt i København i 2006.

Mellemøsten og Nordafrika

Voksende frustration og utilfredshed med manglende politiske og økonomiske reformer i den arabiske verden er blandt årsagerne til, at man i dele af regionen fortsat ser radikaliserings og sympati for anvendelse af terror. Regeringens Arabiske Initiativ har til formål at støtte lokale kræfter i disse lande, der arbejder for reformer i retning af friere og mere demokratiske samfund og at forbedre dialogen med landene i Mellemøstregionen, fra Marokko i vest til Iran i øst. Disse indsatser, som gennemføres i tæt og løbende dialog mellem danske og arabiske partnere, kan have en vis forebyggende effekt hvad angår fremvækst af radikaliserede bevægelser. Hertil kommer, at nogle af de konkrete indsatser, som f.eks. et samarbejde mellem det danske og marokkanske fængselsvæsen om resocialisering af indsatte, direkte retter sig mod kendte årsager til radikaliserings.

En række af Danmarks øvrige bistandsindsatser og politiske engagement i Mellemøsten retter sig mod skrøbelige samfund, der er præget af politisk ustabilitet, sikkerhedsproblemer, man-

gelfuld tilvejebringelse af sociale ydelser, demokratisk underskud og problemer med respekten for menneskerettighederne. Gennem indsætter, der fremmer stabilitet, demokrati og udvikling bidrager Danmark til at adressere nogle af de bagvedliggende årsager til radikaliseringsregionen.

Danmarks genopbygningsindsats i Irak, som har til formål at sikre opbygning af en demokratisk retsstat, har bl.a. fokus på støtte til det irakiske politi og retsvæsen, ligesom der gennemføres kapacitetsopbygning af det irakiske menneskerettighedsministerium.

Danmarks mangeårige støtte til palæstinsere har som overordnet formål at bidrage til de palæstinensiske selvstyreområders sociale og økonomiske udvikling og institutionelle opbygning for derigennem at forberede det palæstinensiske selvstyre på en fremtidig statsdannelse. Det afgørende er, at de palæstinensiske myndig-

heder bliver sat i stand til at håndtere udfordringer med terrorisme og radikaliseringsregioner. Hertil kommer, at konkrete danske indsætter i nogle af Gazas fattigste områder bidrager til at mindske lokalbefolkningens frustrationer og følelse af håbløshed og isolation, som udnyttes af HAMAS.

I hele regionen gøres der gennem diverse informations- og dialogaktiviteter desuden en aktiv indsats for at nuancere befolkningernes opfattelse af Danmarks og Vestens rolle i den arabiske/muslimske verden.

Hermed slutter redegørelsen.

77. møde

Tirsdag den 27. maj 2008 kl. 12.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 39:

Forespørgsel til statsministeren om de danske EU-forbehold.

Af Morten Messerschmidt (DF) m.fl.

(Anmeldelse 23.05.2008).

2) 3. behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Gennemførelse af forordning om visuminformationssystemet m.v.).

Af integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech).

(Fremsættelse 12.03.2008. 1. behandling 10.04.2008. Betænkning 13.05.2008. 2. behandling 23.05.2008).

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 84:

Forslag til lov om ændring af lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven). (Forenkling af almen studieforberedelse samt styrkelse af fremmedsprog, matematik og naturvidenskab).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsættelse 27.02.2008. 1. behandling 25.03.2008. Betænkning 06.05.2008. 2. behandling 20.05.2008).

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 155:

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v. og lov om leje af almene boliger. (Tilskud til etablering af boligtilbud til særligt udsatte grupper og etablering af et boligsocialt udviklingscenter).

Af velfærdsministeren (Karen Jespersen).

(Fremsættelse 28.03.2008. 1. behandling 17.04.2008. Betænkning 13.05.2008. 2. behandling 22.05.2008).

5) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 68:

Forslag til folketingsbeslutning om et moratorium for biobrændstof.

Af Per Clausen (EL) m.fl.

(Fremsættelse 29.02.2008. 1. behandling 04.04.2008. Betænkning 15.05.2008).

6) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 26:

Forslag til folketingsbeslutning om genforhandling af aftalen af 29. juni 2007 mellem Kongeriget Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland vedrørende den faste forbindelse over Femern Bælt.

Af Kim Christiansen (DF) m.fl.

(Fremsættelse 14.12.2007. 1. behandling 31.01.2008. Betænkning 15.05.2008).

7) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 78:

Forslag til folketingsbeslutning om udkast til rammeafgørelse om anerkendelse af og tilsyn med betingede straffe, alternative sanktioner og betingede domme.

Af justitsministeren (Lene Espersen).

(Fremsættelse 28.03.2008. 1. behandling 21.04.2008. Betænkning 22.05.2008).

8) 2. behandling af lovforslag nr. L 135:

Forslag til lov om ændring af lov om bemyndigelse til optagelse af statslån. (Provision af lån til statsinstitutioner og statslige selskaber m.v.).

Af finansministeren (Lars Løkke Rasmussen).

(Fremsættelse 27.03.2008. 1. behandling 15.04.2008. Betænkning 08.05.2008).

9) 2. behandling af lovforslag nr. L 175:

Forslag til lov om ændring af lov om tjenestemænd og forskellige andre love. (Ophævelse af den generelle pligtige afgangsalder på 70 år m.v.).

Af finansministeren (Lars Løkke Rasmussen).

(Fremsættelse 01.04.2008. 1. behandling 15.04.2008. Betænkning 21.05.2008).

10) 2. behandling af lovforslag nr. L 78:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger m.v.).

Af justitsministeren (Lene Espersen).

(Fremsættelse 27.02.2008. 1. behandling 11.03.2008. Betænkning 08.05.2008).

11) 2. behandling af lovforslag nr. L 163:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Justering af dommernormeringen ved byretterne m.v.).

Af justitsministeren (Lene Espersen).

(Fremsættelse 28.03.2008. 1. behandling

21.04.2008. Betænkning 22.05.2008).

12) 2. behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

(Øget bundfradrag for folkepensionister, reduceret beskæftigelseskrav ved opsat pension og sikkerhed for ret til førtidspension).

Af velfærdsministeren (Karen Jespersen).

(Fremsættelse 28.03.2008. 1. behandling

17.04.2008. Betænkning 15.05.2008).

13) 2. behandling af lovforslag nr. L 152:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. og lov om social service. (Højere supplerende pensionsydelse, udvidelse af personkredsen for invaliditetsydelse og afskaffelse af servicebetaling for ophold i botilbud m.v.).

Af velfærdsministeren (Karen Jespersen).

(Fremsættelse 28.03.2008. 1. behandling

17.04.2008. Betænkning 15.05.2008).

14) 2. behandling af lovforslag nr. L 153:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Lejerrettigheder til visse beboere i botilbud efter serviceloven).

Af velfærdsministeren (Karen Jespersen).

(Fremsættelse 28.03.2008. 1. behandling

17.04.2008. Betænkning 15.05.2008).

15) 2. behandling af lovforslag nr. L 176:

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v. (Forlængelse af forsøgsordningen med salg af almene familieboliger).

Af velfærdsministeren (Karen Jespersen).

(Fremsættelse 01.04.2008. 1. behandling

24.04.2008. Betænkning 20.05.2008).

16) Forespørgsel nr. F 27:

Forespørgsel til klima- og energiministeren om globale klimaforhandlinger.

Af Anne Grete Holmsgaard (SF), Lars Christian Lilleholt (V), Mette Gjerskov (S), Morten Messerschmidt (DF), Per Ørum Jørgensen (KF), Johs. Poulsen (RV) og Per Clausen (EL).

(Anmeldelse 11.04.2008. Fremme 16.04.2008).

17) Forhandling om redegørelse nr. R 10:

Klima- og energiministerens energipolitiske redegørelse 2008.

(Anmeldelse 16.05.2008. Redegørelsen givet 16.05.2008. Meddelelse om forhandling

16.05.2008).

18) Forespørgsel nr. F 34:

Forespørgsel til klima- og energiministeren om energipolitik.

Af Lars Christian Lilleholt (V), Mette Gjerskov (S), Morten Messerschmidt (DF), Anne Grete Holmsgaard (SF), Per Ørum Jørgensen (KF), Johs. Poulsen (RV), Per Clausen (EL) og Anders Samuelsen (NY).

(Anmeldelse 07.05.2008. Fremme 09.05.2008).

19) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 104:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af forholdene for selvstændigt erhvervsdrivende.

Af Colette L. Brix (DF) m.fl.

(Fremsættelse 09.04.2008).

20) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 118:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod sms-lån og loft over de årlige omkostninger i procent (AOP) ved øvrige forbrugslån.

Af Orla Hav (S) m.fl.

(Fremsættelse 11.04.2008).

Formanden:

Mødet er åbnet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 39:

Forespørgsel til statsministeren om de danske EU-forbehold.

Af Morten Messerschmidt (DF) m.fl.
(Anmeldelse 23.05.2008).

Kl. 12:01

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 3. behandling af lovforslag nr. L 105: Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Gennemførelse af forordning om visu-minformationssystemet m.v.).

Af integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech).

(Fremsættelse 12.03.2008. 1. behandling 10.04.2008. Betænkning 13.05.2008. 2. behandling 23.05.2008).

Kl. 12:01

Forhandling

Formanden:

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 12:02

Afstemning

Formanden:

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte: 107 (V, S, DF, SF, KF, RV, NY og Gitte Seeberg (UFG)), imod stemte: 2 (EL), hverken for eller imod stemte: 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 84:

Forslag til lov om ændring af lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven). (Forenkling af almen studieforberedelse samt styrkelse af fremmedsprog, matematik og naturvidenskab).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).
(Fremsættelse 27.02.2008. 1. behandling 25.03.2008. Betænkning 06.05.2008. 2. behandling 20.05.2008).

Kl. 12:02

Forhandling

Formanden:

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og vi går til afstemning.

Kl. 12:02

Afstemning

Formanden:

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte: 109 (V, S, DF, SF, KF, RV, EL, NY og Gitte Seeberg (UFG)), imod stemte: 0, hverken for eller imod stemte: 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil blive sendt til statsministeren.